

Skupina zničená v protiteroristické operaci měla plánovat útoky v Gruzii a Turecku

Gruzínská Státní bezpečnostní služba v prosinci oznámila, že osoby, na něž cílila speciální protiteroristická operace, jež se odehrála v Tbilisi 21. listopadu (podrobněji v [listopadovém zpravodaji](#)), plánovaly útoky na turecké a gruzínské diplomatické mise v Gruzii a Turecku. Před briefingem tajné služby gruzínské speciální jednotky provedly další mnohahodinový zásah, a to v údolí Pankisi (oblast na severovýchodě Gruzie neblaze známá odchody místních do řad tzv. Islámského státu), v jehož důsledku bylo zadrženo pět mužů, z toho jeden těžce raněn. Zadržení mají být dle gruzínských silových složek napojení právě na skupinu Ahmeda Čatajeva zničenou při listopadové operaci – měli jejím členům pomáhat s nelegálním překročením hranice do Gruzie, s nalezením bytu a zajištěním zbraní.

V samotném údolí Pankisi přitom průběh prosincového zásahu vzbudil vlnu nevole. V jejím centru je případ devatenáctiletého mladíka Temirlana Mačalikašviliho, těžce raněného během operace – zatímco dle verze bezpečnostních složek byl mladík postřelen poté, co se po vniknutí ozbrojenců do domu snažil odpálit granát, jeho příbuzní tvrdí, že v době vpádu složek do jeho pokoje spal. Rada starších Pankiského údolí proto vyzvala gruzínské úřady k důkladnému vyšetření průběhu operace.

(EN) <https://jam-news.net/?p=77909>

(EN) <https://jam-news.net/?p=78499>

(RU) <https://www.ekhokavkaza.com/a/28940168.html>

Politické peripetie Michaila Saakašviliho

V prosinci se někdejší gruzínský prezident, bývalý gubernátor Oděské oblasti v Ukrajině a nyní osoba bez státní příslušnosti Michail Saakašvili opět postaral o nemálo titulků nejen v ukrajinských a gruzínských, ale i celosvětových médiích. Nejprve se ho ukrajinské silové složky

Michail Saakašvili

Zdroj: Wikimedia Commons

pokusily 5. prosince v Kyjevě zadržet, rozrušený dav Saakašviliho podporovatelů jej ale v průběhu šarvátek s policisty „osvobodil“ z policejní dodávky. Další pokus o jeho zadržení o tři dny později sice byl již úspěšný, 11. prosince ale ukrajinský soud Saakašviliho z vazby propustil a zamítl žádost státních zástupců umístit jej do domácího vězení. Dle ukrajinského vrchního státního zástupce Jurije Lucenka bylo důvodem pro zadržení Saakašviliho podezření, že se spolčil se zločineckou skupinou a plánoval státní převrat v Ukrajině za pomoci prostředků od lidí blízkých někdejšímu ukrajinskému prezidentu Janukovyčovi (ten z Ukrajiny prchl do Ruska během tzv. Majdanu). Saakašvili obvinění považuje za politické zadání s cílem zničit jej jako politického oponenta současného ukrajinského prezidenta Porošenka.

Ve hře se rovněž znovu objevila otázka vydání Saakašviliho do Gruzie. Jako pravděpodobnou tuto možnost označil právě prokurátor Lucenko. Ve své domovské Gruzii je Saakašvili stíhán za zneužití pravomocí a zpronevěru majetku. V Tbilisi během prosince na politikovu podporu opakovaně demonstrovali jeho stoupenci s příslibem, že pokud by byl Saakašvili nakonec do Gruzie opravdu vydán, budou následovat masové protesty.

(EN) <https://www.rferl.org/a/saakashvili-detention-kyiv/28897864.html>

(EN) <https://www.rferl.org/a/ukraine-saakashvili-defiant-police-clash-supporters-kyiv-tent-camp/28899883.html>

(EN) <https://www.rferl.org/a/ukraine-saakashvili-protesters-kyiv-demand-poroshenko-lutsenko-out/28923102.html>

(RU) <https://www.ekhhokavkaza.com/a/28910251.html>

Gruzie slučuje ministerstva

Dle plánu gruzínského premiéra Kvirikašviliho dojde v zájmu šetření státních financí a zefektivnění práce ke sloučení několika gruzínských ministerstev. V důsledku této restrukturalizace bude v Gruzii fungovat 13 ministerských úřadů. Mimo jiné se spojí agenda ministerstva zemědělství a životního prostředí, ekonomiky a udržitelného rozvoje, dále pak kultury se sportem a zahraničí s euroatlantickou integrací. Dle opozice ale restrukturalizace na praktickém fungování nic nezmění a vláda navíc nevyčíslila sumu, již by chtěla změnami ušetřit.

(EN) <http://oc-media.org/georgia-to-cut-four-ministries/>

(RU) <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/313602/>

Jaký je obraz gruzínských muslimů v místních médiích?

Výzkum nevládní organizace Fond pro rozvoj médií zjišťoval mezi mládeží ve věku 18-29 let žijící v muslimských komunitách soustředěných v gruzínských regionech Kvemo Kartli, v Adžárii a v údolí Pankisi, jak gruzínská média z jejich pohledu pokrývají život muslimů či odkud mladí čerpají informace. Dvě třetiny respondentů a respondentek se shodly, že gruzínská média o místních muslimech informují nedostatečně a navíc negativně, označují je v jejich očích nepřijatelnými nálepkami jako „Mohamedáni“ či „Tataři“ a spojují jejich víru s terorismem. A když už se média chopí pro místní důležitého tématu, jako je např. oslava náboženských svátků, převládá tendence zobrazovat muslimy jako pasivní objekty přijímající gratulace gruzínských politiků, zatímco pohledy muslimů samotných jsou prezentovány jen velmi zřídka. Pro 94 % dotázaných jsou i přes to hlavním zdrojem informací právě média v gruzínštině. Ruskojazyčná média sleduje cca 37 procent z nich, nemalé publikum mají i zdroje turecké a ázerbájdžánské. Muslimové tvoří cca 11 procent gruzínské populace.

(EN) <https://jam-news.net/?p=74698>

(RU) <https://www.ekhhokavkaza.com/a/28901161.html>

Abcházie chce svou kryptoměnu

Dle místního ministra ekonomiky Adgura Ardzinby Abcházie plánuje spustit svou vlastní kryptoměnu a s její pomocí přilákat mezinárodní investice. Jelikož oběh kryptoměn nelze sledovat, investoři by se nemuseli obávat mezinárodních sankcí kvůli obchodování s neuznanou republikou. Ruští investoři už dříve v Abcházii zkusili založit „doly“ na těžbu kryptoměny, nicméně s neslavnými výsledky. Lákadlem měla být velmi levná místní elektřina (k provozu „dolu“ je jí potřeba velké množství), problémem jsou ale časté výpadky. Úspěch celého projektu je tak velmi nejistý.

(EN) <https://jam-news.net/?p=73349>

(EN) <http://www.eurasianet.org/node/86336>

„Referendum o připojení Jižní Osetie k Rusku by bylo zradou vůči DNR a LNR“

S takovým prohlášením vystoupil na tiskové konferenci Anatolij Bibilov, prezident neuznané republiky Jižní Osetie. Toto referendum se přitom v roce 2016 tehdejší jihoosetský prezident Tibilov spolu s Bibilovem, tehdy v roli předsedy parlamentu, zavázali provést během roku následujícího, tedy 2017. Nyní ale musí dle Bibilova jeho republika brát ohledy na Doněckou a Luhanskou lidovou republiku, které se nachází v podobné situaci, jako dříve sama Jižní Osetie – obzvláště když Jižní Osetie jako jediná uznala nezávislost DNR a LNR a poskytuje jim pomoc. K Rusku se tak Jižní Osetie připojí jedině s těmito separatistickými „republikami“ bok po boku.

(RU) http://sputnik-ossetia.ru/South_Ossetia/20171228/5565107.html

Arménie debatuje opuštění jaderné energie

Arménie debatuje o osudu jaderné elektrárny Metsamor, které byla již několikrát v minulosti prodloužena životnost. Elektrárna, postavená v roce 1976, měla být původně uzavřena v roce

2016, ale v roce 2015 Rusko nabídlo grant a půjčku v celkové výši 300 milionů dolarů na prodloužení životnosti o 10 let. Po uzavření ruské jaderné elektrárny na poloostrově Kola u Murmansk v roce 2019 bude Metsamor poslední jadernou elektrárnou tohoto typu stále v provozu. Mezi lety 1988 a 1993 byla po zemětřesení v Gjumri elektrárna odstavena a debatovalo se o její bezpečnosti. Jaderná energie je nicméně pro Arménii, jejíž hranice s Tureckem a Ázerbájdžánem zůstávají uzavřené, strategicky důležitá. Metsamor je jedinou jadernou elektrárnou v regionu.

Zdroj: Wikimedia Commons / Bouarf

Nová dohoda o partnerství mezi Arménií a EU, podepsaná v listopadu minulého roku, obsahuje klauzuli požadující uzavření elektrárny a přijetí strategie zaručující energetickou bezpečnost Arménie. Proruský zpravodajský web Sputnik v reakci označil dohodu s Bruselem za „hrozbu energetické bezpečnosti Arménie.“ Arménie nyní debatuje o možných alternativách. Jednou z nich by mohla být výraznější podpora obnovitelných zdrojů. Jerevan jako první v regionu v minulosti začal nabízet povolenky pro výstavbu malých solárních, větrných a vodních elektráren. Zastánci obnovitelných zdrojů také zmiňují „nepříjemný stupeň politické závislosti“ na dodávkách plynu a uranu z Ruska. Závislost na obnovitelných zdrojích energie ale vedla v minulosti i k problémům. Arménie se potýká s nebezpečným tempem odlesňování, které se ještě zvyšuje, pokud rostou ceny plynu. Další alternativou mohou být malé modulární reaktory, navrhované ministrem energetiky Manukjanem. Nejvyšší političtí představitelé, v čele s prezidentem Sarkisjanem a premiérem Karpetjanem, nicméně zůstávají zavázáni jaderné energii zejména z bezpečnostních důvodů. Nová jaderná elektrárna podobné velikosti by vyšla asi na 5 miliard dolarů, ale životnost stávající elektrárny může být prodloužena i o desítky let.

(EN) <http://www.eurasianet.org/node/86381>

(EN) <http://www.dw.com/en/global-ideas-armenia-forest-biodiversity-conservation/a-18445446>

(RU) <https://ru.armeniasputnik.am/exclusive/20171014/9058521/soglashenie-kak-skrytaya-ugroza-evrosoyuz-nameren-otobrat-aehs-u-armenii.html>

(RU) <http://newsarmenia.am/news/economy/armeniya-namerena-vospolzovatsya-revolutsionnoy-tekhnologiyey-pri-stroitelstve-novogo-bloka-aes-mini/>

Američan obviněn z plánování atentátu na arménské politiky

Arménské úřady vydaly mezinárodní zatykač na Američana arménskému původu pod iniciálami „R.K.“, který údajně plánoval „teroristické útoky“ a „atentáty“ na nejvyšší arménské představitel. Tento krok je pokračováním agresivní kampaně proti odpůrcům režimu v posledních letech. V listopadu byl například zatčen válečný hrdina Babajan za plánování atentátu (viz [listopadový zpravodaj](#)). Později se ukázalo, že pod iniciálou se pravděpodobně skrývá Robert Koorkjan, lékařský laborant z Kalifornie. Koorkjan údajně založil pod pseudonymem Martin Avagjan facebookovou stránku „Bojovníci za spravedlnost“ (MHA), na které vyzýval k bombovým útokům, žhářství a atentátům na politiky. Také se údajně pokoušel rekrutovat další politicky nespokojené Armény. Jerevanské autority tvrdí, že stránka MHA je spojená se skupinou Sasna Tsrer (a jejich vůdcem Zhirayrem Sefilianem), která v červenci 2016 na dva týdny obsadila policejní stanici v Jerevanu (viz [červencový zpravodaj 2016](#)). Americká ambasáda v Jerevanu zmínila, že spolupracují na vyšetřování. Koorkjan poskytl arménskému deníku Haykakan Zhamanak interview, kde obvinění popřel, a řekl, že ho policie vyslechla a zatím nepodnikla žádné další kroky.

(EN) <http://www.eurasianet.org/node/86501>

(EN) <https://www.azatutyun.am/amp/28918591.html>

(RU) <https://regnum.ru/news/2358132.html>

Arménie a Turecko se vzájemně obviňují z opouštění protokolů o urovnání vzájemných vztahů

Ve své řeči na Valném shromáždění OSN v září 2017 arménský prezident Sarkisjan zmínil, že Arménie „vstoupí do roku 2018 bez těchto zbytečných protokolů“. Protokoly o urovnání vzájemných vztahů mezi Jerevanem a Ankarou byly podepsány v Curychu v roce 2009 a měly za cíl mimo jiné otevření vzájemné hranice, kterou Turecko uzavřelo v roce 1993 v reakci na válku v Náhorním Karabachu. Původní dokument nezmiňoval problém vyřešení konfliktu v Karaba-

chu, problém uznání arménské genocidy nebo lhůtu pro ratifikaci protokolů. Tehdejší premiér a současný prezident Turecka Erdoğan ratifikaci protokolů ale navázal na vyřešení konfliktu v Karabachu. Arménie zase čelí velkému tlaku ze strany arménské diaspory, aby dohodu neratifikovala zejména kvůli arménské genocidě. Nejvyšší představitelé diplomacie obou zemí si v průběhu prosince vyměňovali nařčení z podřívání dohody. Turecko také na začátku prosince rozjelo vyšetřování čtyř významných intelektuálů, včetně bývalého poslance, kteří v září navštívili Náhorní Karabach. Ázerbájdžán považuje jakoukoliv návštěvu Karabachu za ilegální a vydal na muže mezinárodní zatykač. Jejich vydání je ale nepravděpodobné. I přes tyto neshody by bylo otevření hranice zejména pro Arménii značným ulehčením situace.

(EN) <http://www.eurasianet.org/node/86571>

(EN) <https://www.rferl.org/a/armenia-turkey-azerbaijan-nagorno-karabakh-sarkisian-un-address/28746422.html>

(EN) <http://www.tert.am/en/news/2017/12/16/mfa-statement/2567050>

(EN) <http://www.eurasianet.org/node/86316>

Arménský parlament schválil přelomový zákon o domácím násilí

Po vyhocené debatě schválil arménský parlament přelomový nový zákon o domácím násilí, které je v Arménii velkým problémem. Některé okrajové konzervativní skupiny v parlamentu před hlasováním tvrdily, že zákon podkopává tradiční „arménské rodinné hodnoty“. Ministerstvo spravedlnosti reagovalo rozšířením cílů zákona nejen na předcházení domácímu násilí a ochranu jeho obětí, ale také na „obnovování solidarity v rámci rodin.“ Zejména ženské skupiny tuto změnu kritizují, protože zmiňovaná „solidarita“ by mohla vést ke svévolné dezinterpretaci zákona některými úřady. Podle nového zákona bude policie nucena zasáhnout proti domácímu násilí, může násilné manžele vykázat z domu až na 20 dní (s prodloužením až na 18 měsíců) a měla by také identifikovat nejen fyzické, ale i sexuální, psychické a ekonomické domácí násilí. Bude také vytvořena specializovaná policejní jednotka. Oponenti se postavili zejména proti velkým pravomocem policie a proti spolupráci s neziskovými organizacemi. V samotném hlasování bylo 73 poslanců pro a jen 12 proti zákonu. Poslankyně Mane Tandiljan zmínila, že domácí násilí je v Arménii větším problémem, než se zdá, zejména proto, že lidé na veřejnosti nemluví o rodinných záležitostech. Podle jerevanské organizace *Women's Resource Center* bylo v souvislosti s domácím násilím během posledních pěti let zavražděno 50 žen.

(EN) <https://www.azatutyun.am/a/28905131.html>

Ázerbájdžán mezi pětkou největších „žalářníků novinářů“

Mezinárodní nevládní organizace Výbor na obranu novinářů (Committee to Protect Journalists, CPJ) v prosinci publikovala data, podle nichž byl rok 2017 rekordním co do počtu vězněných novinářů. Podle watchdogu sídlícího v New Yorku strávilo letošní rok za mřížemi 262 novinářů. Zatímco největší „žalářníci“ – Čína, Turecko a Egypt – zůstávají s celkově 134 vězněnými žurnalisty na špici, do první pětky se zařadil i Ázerbájdžán, kde podobně jako ve Vietnamu zůstává za mřížemi deset novinářů. CPJ dodává, že naprostá většina z nich byla odsouzena na základě smyšlených, politicky motivovaných obvinění. V Ázerbájdžánu nicméně represe či omezení svobody jedince často nekončí ani po odchodu z vězení. Například Chadídža Ismajlová, prominentní ázerbájdžánská investigativní novinářka, má i po propuštění z vězení pětiletý zákaz vycestování ze země. Podobně jako Lejla Junus, další z hlasitých kritiček Alijevova režimu, která si spolu se svým vážně nemocným mužem odseděla několik let, čelí po svém propuštění očerňující kampani ze strany režimu.

(EN) <https://www.rferl.org/a/media-cpj-report-jailed-journalists-historical-high/28913580.html>

(EN) <https://cpj.org/reports/2017/12/journalists-prison-jail-record-number-turkey-china-egypt.php>

(EN) <http://bit.ly/2BNVvk8g>

(EN) <https://www.rferl.org/a/azerbaijan-khadija-ismaylova-un-experts-end-travel-ban/28898007.html>

(EN) <https://www.rferl.org/a/azerbaijan-leyla-arif-yunus-lawyer-book-allegations-betrayal-backstabbing/28914340.html>

Český byznys v Ázerbájdžánu: kopřivnická Tatra, zbraně a infrastrukturní projekty

Představitelé kopřivnické automobilky Tatra Trucks a ázerbájdžánského podniku Ganja Automobile Plant se v prosinci dohodli, že v průběhu letošního roku bude zahájena montáž vozidel Tatra přímo v této jihokavkazské zemi. Dosud sem Tatra Trucks, která spadá do holdingu Cze-

choslovak Group (CSG) českého zbrojaře Jaroslava Strnada, své nákladní vozy jen vyvážela. Ázerbájdžánská armáda je využívá mimo jiné jako nosiče pro zbraňové systémy. Není bez zajímavosti, že Strnadova CSG čelí podezření, že Ázerbájdžánu prodala raketomety RM-70 a samohybné houfnice Dana-M1 navzdory embargu na vývoz zbraní do této země, ke kterému se ČR oficiálně hlásí. Zbrojní embargo je na tuto jihokavkazskou zemi uvaleno proto, že od konce 80. let vede se sousední Arménií krvavý konflikt o sporné území Náhorního Karabachu, během něhož přišlo o život 30 tisíc lidí. Spekuluje se, že české houfnice a raketomety mohly do Ázerbájdžánu doputovat přes Izrael, který vedle Ruska, Spojených států a Kanady zbraně Baku čile prodává. ČR nicméně Baku oficiálně dodává pouze „nesmrtící zbraňový materiál“ – v loňském roce dosáhl obrát z jeho projede přes 26 milionů korun (více ke kauze [v zářijovém zpravodaji](#)). Podle Evropsko-ázerbájdžánské obchodní komory, jež pomohla výše zmíněný byznys montáže kopřivnické Tatrovky zprostředkovat, přispěje tento projekt k větší diverzifikaci vzájemné průmyslové spolupráce mimo energetický sektor (například ázerbájdžánská ropa pokrývá 34 procent spotřeby této suroviny v ČR). Předseda představenstva Tatra Trucks Petr Rusek doplnil, že v ázerbájdžánské Gandže se mohou vyrábět Tatry nejen pro místní trh, ale i pro středoasijské státy. Tatra dosud vyvezla do Ázerbájdžánu více než 540 vozidel. České firmy jsou na tamním trhu aktivní zejména ve výstavbě infrastrukturních projektů. Společnost Moravia Steel se výrazně podílela na konstrukci ázerbájdžánské části železničního koridoru Baku-Tbilisi-Kars ([více ve zpravodaji zde](#)), další společnosti pomáhají se stavbou silnic či vodních elektráren. V bakuské MHD jezdí 150 autobusů vyrobených českou firmou Iveco Bus CZ.

(CZ) <http://www.tatra.cz/o-spolecnosti/tisk-a-media/aktualne/tatra-trucks-bude-nove-vyrabet-v-azerbajdzanu-1/>

(CZ) <https://byznys.ihned.cz/c1-65996690-koprivnicka-tatra-zacne-vyrabet-v-azerbajdzanu-ze-zeme-chce-zasobovat-celou-stredni-asii>

(CZ) <http://www.agroportal24h.cz/novinky/1433>

(CZ) <http://forum24.cz/strnadova-spolecnost-csg-vyvezla-zbrane-do-embargovaneho-azerbajdzanu/>

(CZ) <https://byznys.ihned.cz/c1-65996690-koprivnicka-tatra-zacne-vyrabet-v-azerbajdzanu-ze-zeme-chce-zasobovat-celou-stredni-asii>

Útoky režimu proti LGBT komunitě

„Znásilnili mě análně i orálně, nutili mě polykat jejich sperma,“ líčí svůj traumatický zážitek s bakuskou policií sedmadvacetiletý gay. Po znásilnění policejním obuškem dostal epileptický záchvat. „Nepamatuju si, co se dělo potom. Když jsem se probudil, nebyl jsem schopen chůze,“ dodává s tím, že následujících deset dní strávil ve vazbě. Mladý homosexuál popsal novinářům pod podmínkou anonymity šokující zkušenost ze zářijového režimního zátahu proti přibližně stovce členů a členek LGBT komunity v Ázerbájdžánu. Po svém zadržení se dva měsíce skrýval, koncem listopadu jej však ve městě rozpoznalo několik policistů, kteří jej opakovaně nutili k orálnímu sexu a k zaplacení úplatku pod hrozbou jeho kriminalizace na základě paragrafu „neuposlechnutí policejního rozkazu“ v případě jeho odmítnutí. V současnosti je již v Istanbulu, kde se v azylovém domě vzpomíná na svého traumatu. Lidskoprávní organizace přirovnávají zářijový režimní zátah a jeho doznívající důsledky k ještě brutálnějšímu útoku proti LGBT komunitě v severokavkazském Čečensku. Podle ázerbájdžánského ministerstva vnitra zásah nebyl namířen proti sexuálním menšinám, jejichž práva jsou v zemi údajně dodržována, ale proběhl v zájmu „společenské morálky“ a „boje proti šíření pohlavních chorob“.

(EN) <https://www.rferl.org/a/lgbt-brutal-crackdown-2017-russia-former-soviet-republics-chechnya-azerbaijan/28941039.html>

(EN) <http://www.eurasianet.org/node/86246>

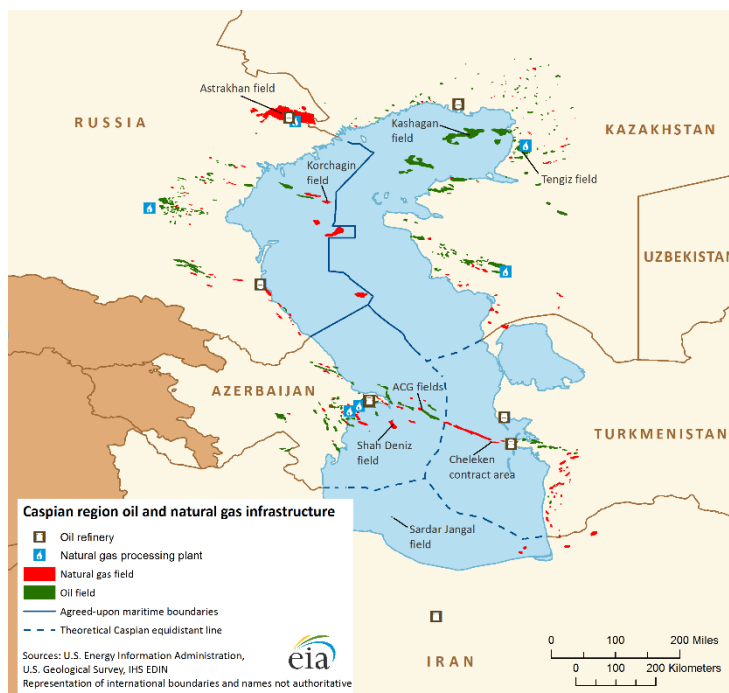
Nárůst iránského vlivu

Podle místních zpravodajců se současný ázerbájdžánský režim stále více obává rostoucího vlivu Íránu na svou početnou šíitskou muslimskou komunitu. V roce 2013 Baku rozvolnilo svou restriktivní politiku vůči veřejným kázáním duchovních, kteří jsou spjati s Íránem. Důvodem byla snaha odradit věřící od radikální větve sunnitského islámu a případného záměru bojovat po boku Islámského státu. Důsledky na sebe nenechaly dlouho čekat. Podle analytiků je 22 ze 150 současných ázerbájdžánských šíitských madras (islámská náboženská škola) pod silným vlivem Íránu. Příkladem je například účast dětí při rituálním sebebičování během svátku ašúra (den

smutku za utrpení imáma Husajna, vnuka proroka Mohameda, při němž někteří šíité napodobují muka Husajna tím, že se veřejně bičují; část šíitských duchovních tento rituál odmítá a vyzývají věřící, aby raději darovali krev). Ázerbájdžán chce proto uzákonit, aby napříště děti měly zákaz se podobných náboženských rituálů účastnit. Proti tomu se však veřejně ohradil nejvyšší duchovní i faktický vůdce Íránu Alí Chameneí během listopadové schůzky s prezidentem Alijevem v Teheránu. Připomeňme, že tyto země mají komplikované společné vztahy: Baku se od rozpadu Sovětského svazu obává nárůstu náboženského vlivu Teheránu, zatímco Teherán ázerské etnické menšiny v severozápadní části své země. Ta čítá okolo 20 milionů, tedy dvakrát více než žije Ázerbájdžánců v samotném Ázerbájdžánu. Nejvýraznějším projevem politizace náboženské otázky v Ázerbájdžánu bylo zadržení několika desítek náboženských aktivistů během nepokojů v Nardaranu (více o případu [zde](#)), který platí za centrum šíitského konzervatismu a íránského vlivu v zemi.

(EN) <http://www.eurasianet.org/node/86596>

(EN) <https://www.rferl.org/a/azerbaijan-nardaran-case-another-group-jailed/28944008.html>

Zásoby ropy (zeleně) a zemního plynu (červeně) v oblasti Kaspiku
Zdroj: U.S. Energy Information Administration

Bude 2018 rokem, kdy se konečně rozhodne o právním statutu Kaspiku? Začátkem prosince se v Moskvě sešli ministři zahraničí Ruska, Ázerbájdžánu, Íránu, Kazachstánu a Turkmenistánu, aby spolu jednali o právním statutu Kaspického moře. Sergej Lavrov, ruský ministr zahraničí, tvrdí, že návrh této úmluvy je „prakticky hotový“ a připravený k podpisu hlav států během summitu v Kazachstánu v letošním roce. Právní statut Kaspického moře je jablkem sváru mezi pěti pobřežními zeměmi od rozpadu SSSR v roce 1991. Hlavním důvodem je velké nerostné bohatství skryté na dně této nejrozlehlejší vnitrozemské vodní plochy na světě. Pokud by bylo prohlášeno za moře, pět zmíněných států si vytyčí dle platného mořského práva své teritoriální vody (v tomto pásmu disponují státy rozsáhlou suverenitou a jejich

kompetence jsou více méně shodné s výkonem svrchovanosti na pevnině; více na Wikipedii [zde](#)), v nichž bude nerostné bohatství těžít nezávisle na svých pobřežních sousedech. Pokud by však Kaspik byl prohlášen za jezero, veškeré nerostné bohatství a z něj plynoucí zisk budou mezi pět pobřežních států rovnoměrně rozděleny. Podle pozorovatelů vedl k finalizaci úmluvy kompromis mezi Ázerbájdžánem a Turkmenistánem, které vedly téměř třicetiletý spor o společnou „vodní“ hranici v oblasti obzvláště bohaté na ropu a plyn. Jejich deklarovaná dohoda na vzájemných energetických projektech by mohla částečně vyřadit ze hry Írán a Rusko a tím teoreticky otevřít cestu pro nový plynovod z Turkmenistánu přes Kaspik a Ázerbájdžán do Evropy. Není jasné, co vedlo Rusko k tomu, že přehodnotilo svou dosavadní výrazně zamítavou pozici vůči kaspickému plynovodu, který Rusko obchází.

(EN) <https://www.rferl.org/a/caspian-sea-lavrov-legal-status/28898535.html>

(EN) <http://www.eurasianet.org/node/86481>

K odběru měsíčního zpravodajství z jižního Kavkazu se můžete snadno přihlásit na

<http://www.cestainiciativy.cz>

Líbí se vám zpravodajství? Pomozte nám pokračovat v jeho vydávání!

NEzávislé Sociálně Ekologické HNUTÍ – NESEHNUTÍ

tř. Kpt. Jaroše 18, 602 00 Brno, tel.: 543 245 342, e-mail: brno@nesehnuti.cz

<http://www.nesehnuti.cz>

Na vzniku tohoto přehledu zpráv se podíleli:

Ondřej Zacha, Jakub Šimák, Barbora Jelínková, Pavla Švecová, Jaromír Němec, Martin Hyt'ha

Poznámky:

Názvy některých měst i území na jižním Kavkaze se staly součástí politických bojů, které navazují na přímé vojenské konflikty mezi různými znepřátelenými zeměmi. Proto se můžete ve zpravodajství v ruském i anglickém jazyce setkávat s názvy jako Sukhumi/Sukhum, Stepanakert/Khankendi [1], Tskhinvali/Tskhinval, South Ossetia/Tskhinvali Region apod. V tomto zpravodaji se snažíme používat pro pojmenování hlavních měst neuznaných či částečně uznaných území jazykovou podobu, která byla konzultována s Ústavem pro jazyk český Akademie věd České republiky (pokud taková podoba existuje).

Pro bezprostřední vzhled a ilustraci některých názorových postojů politického života na jižním Kavkaze občas uvádíme i odkazy na zdroje, které vyjadřují stanovisko pouze jedné ze zainteresovaných stran či na zdroje, které v žádném případě nelze označit za nezaujaté. V žádném případě to neznamená, že se redakce tohoto zpravodaje ztotožňuje se všemi názory či východisky médií, jejichž odkazy uvádíme.

[1] Ázerbájdžán v roce 1991 přejmenoval město na Chankendi a používá pouze tento název, Arménie a arménské obyvatelstvo, které nyní město ovládá, používají název Stepanakert vzniklý v dobách Sovětského svazu v roce 1923.

TRANSITION

Projekt byl podpořen z prostředků Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu transformační spolupráce ČR.